

ကျောင်းကျန်းမာရေးရက်သတ္တပတ် အထိမ်းအမှတ် ကျောင်းကျန်းမာရေး
အရှိန်အဟုန်မြှင့်ဆောင်ရွက်ခြင်း ဖွင့်ပွဲနှင့် (၂၀၁၈-၂၀၁၉) ပညာသင်နှစ်
ကျန်းမာရေးအဆင့်မြှင့်ကျောင်းစံပြ ဆုချီးမြှင့်ပွဲအခမ်းအနားတွင်
ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဒေါက်တာမြင့်ထွေး ပြောကြားခဲ့သည့်မိန့်ခွန်း ကောက်နုတ်ချက်

ရန်ကုန်မြို့

၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ (၂၅)ရက်

- နိုင်ငံတော်ရဲ့ အနာဂတ်ဖြစ်တဲ့ (၉.၇)သန်းရှိတဲ့ ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူများအနေနဲ့ ကျန်းမာရေးနှင့်ညီညွတ်တဲ့ ပြုမူနေထိုင်စားသောက်မှုများကို လိုက်နာကျင့်သုံးပြီး ကိုယ်ခန္ဓာကျန်းမာခြင်း၊ ဦးနှောက်ညာဏ်စွမ်းရည်မြင့်မားခြင်း ရရှိစေရေး အထူးအရေးကြီးပါတယ်။ ဒါမှသာ နိုင်ငံရဲ့ ရှေ့ရေး အနာဂတ် စိတ်အေးရမှာဖြစ်ပါတယ်။
- ကျန်းမာရေးနှင့်ညီညွတ်တဲ့ နေထိုင်မှုအလေ့အကျင့်များကို ကျောင်းနေအရွယ်လူငယ်များမှတစ်ဆင့် သူတို့ရဲ့ မိဘ၊ ဆွေမျိုး၊ မိတ်ဆွေများနှင့် အနီးပတ်ဝန်းကျင်ရှိ နေထိုင်သူများထံ အဲဒီအလေ့အကျင့်ကောင်းများ ဆင့်ပွားရောက်ရှိနိုင်မှာဖြစ်လို့ ပြည်သူများအားလုံးအတွက် အကျိုးများစေမယ့် လုပ်ငန်းကြီးဖြစ်ပါတယ်။
- ကျောင်းကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းများ စနစ်တကျဆောင်ရွက်ရန်အတွက် ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ (၁၂)ရက်နေ့နှင့် (၁၃)ရက်နေ့က နေပြည်တော်မှာ ကျန်းမာရေးအဆင့်မြှင့်ကျောင်းလုပ်ငန်းများ အရှိန်အဟုန်မြှင့်တင်ရေး အမျိုးသားအဆင့် နှီးနှောဖလှယ်ပွဲကို ကျင်းပခဲ့ပြီး နိုင်ငံတော်၏ အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ်မှ ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနနှင့် ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနတို့ကို ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရမယ့် ကျောင်းကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းစဉ်အကြောင်းအရာ (၇)ရပ်ကို လမ်းညွှန်မှာကြားခဲ့ပါတယ်။
- ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူများအတွင်း မူးယစ်ဆေးဝါးအန္တရာယ်ကင်းစင်ပပျောက်ရေး၊ ဆေးလိပ်သောက်သုံးမှု ကင်းစင်ပပျောက်ရေး၊ အရက်သောက်သုံးမှုရှောင်ကြည်ရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့်ညီညွတ်တဲ့ လူနေမှုဘဝပုံစံများ ရရှိကျင့်သုံးနေထိုင်ရေး၊ ယာဉ်အန္တရာယ်၊ လမ်းအန္တရာယ်တို့ကြောင့် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိမှုလျော့ကျရေး၊ မျိုးဆက်ပွားကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အသိပညာဗဟုသုတများ ကြွယ်ဝရေးနှင့် ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူများ ဂိမ်းအလွန်အကျွံစွဲလမ်းမှု ပပျောက်ရေးတို့အတွက် ဦးတည်ဆောင်ရွက်မယ့် လုပ်ငန်းများမှာ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များရှိ လူမှုရေးဝန်ကြီးများမှ ဦးစီးဦးဆောင်ပြုပြီး ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေးကဏ္ဍတာဝန်ရှိသူများ၊

ဆက်စပ်နှီးနွယ်ဌာနများနှင့် ပူးပေါင်းချိတ်ဆက်ပြီး အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

- ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးမှာ ကျောင်းကျန်းမာရေးအဆင့်မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်မှု လုပ်ငန်းများကို ရှေ့ဆောင်အနေဖြင့် အင်တိုက်အားတိုက် ဝိုင်းဝန်းဆောင်ရွက်နေတာကို တွေ့ရှိရပြီး ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ အားကစားနှင့် နှီးနွယ်ဆက်စပ်ဌာနများမှ တာဝန်ရှိသူများကို ကျေးဇူးတင်ရှိပါတယ်။
- ဆရာတို့အနေနဲ့ တစ်ပြည်လုံးမှာရှိတဲ့ ပြည်သူလူထုတစ်ရပ်လုံးရဲ့ ကျန်းမာရေးကို ရှေ့ရှုပြီး လုပ်တဲ့အတွက် မိမိအနေနဲ့ ကျေးဇူးတင်ဂုဏ်ပြုပါတယ်။
- ကျောင်းသူ/ကျောင်းသားများအနေနဲ့ တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး ကောင်းမွန်ခြင်းမရှိပါက သန့်ပေါင်းမြောက်များစွာသော ပိုးမွှားများ ကူးစက်နိုင်တဲ့အတွက် လက်ဆေးခြင်းအပါအဝင် တစ်ကိုယ်ရေသန့်ရှင်းရေးကို စနစ်တကျလုပ်ဆောင်သင့်ပါတယ်။ ရောဂါတစ်ခုဖြစ်ရင် မိဘများ ဟာ အချိန်၊ ငွေကြေး၊ စိတ်ပင်ပန်းတဲ့အပြင် ကျောင်းသားများအနေနဲ့ ကျောင်းတက်ပျက် မှာဖြစ်ပါတယ်။
- ကျောင်းကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းစဉ် အချက်(၉)ချက်တွင်ပါဝင်တဲ့ ကျောင်းပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးဟာ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ သွေးလွန်တုပ်ကွေးဖြစ်စေတဲ့ ခြင်္သေ့ ရေသန့်မှာပေါက်ဖွားပြီး နေ့ခင်းအချိန်မှာ ကိုက်ပြီး သွေးလွန်တုပ်ကွေးဖြစ်ပွားခြင်းမှ ကြိုတင်ကာကွယ်ရန်အတွက် ကျောင်းပတ်ဝန်းကျင်အတွင်းရှိ ကားတာယာများ၊ ရေချိုင့်ဝှမ်းများကို ရေမတင်အောင် လုပ်ဆောင်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဘုရားပန်းအိုးများအား အတွင်း/အပြင် ခြင်္သေ့များမကျန်အောင် သေချာစွာ ပွတ်တိုက်ဆေးကြောရမှာဖြစ်ပြီး အသေးအဖွဲကအစ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။
- အခြေခံပညာကျောင်းများမှာ ကိုယ်လက်လှုပ်ရှားအားကစားဆောင်ရွက်မှု၊ လူမှုကျင့်ဝတ်နှင့် လောကနီတိများကို လိုက်နာဆောင်ရွက်မှုများအတွက် သီးသန့်အမှတ်များ သတ်မှတ်ပေးစေလိုပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ innovative thinking, out-of-the-box thinking ဖြင့် စဉ်းစားရမှာဖြစ်ပါတယ်။ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်အတိုင်းသွားရင် တိုးတက်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။
- ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးရဲ့ ကျောင်းကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နေမှုအခြေအနေကို ကျေနပ်အားရမှုရှိပြီး အခြားတိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များအနေဖြင့်လည်း ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးမှာ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိတဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်များကို မိမိတို့နေရာဒေသ

အခြေအနေအရပ်ရပ်နှင့် ကိုက်ညီဆီလျော်စွာ မွမ်းမံပြီး အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ကြ စေလိုပါတယ်။

- အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ရဲ့ ရွေးကောက်ပွဲကြေညာစာတမ်း၊ ကျန်းမာရေးကဏ္ဍမှာ ပါဝင် တဲ့ “ကလေးသူငယ်များအား ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အလေ့အကျင့်ကောင်းများနှင့် ဗဟုသုတရှိစေ ရန်၊ ကူးစက်ရောဂါများ ကာကွယ်နိုင်ရန်၊ ကျန်းမာဖွံ့ဖြိုးသော လူငယ်များဖြစ်စေရန် ရည်ရွယ်၍ ကျောင်းကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းများကို တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်သွားမည်” ဟု ပါဝင်ခဲ့ပြီး ကျွန်တော် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးအဖြစ် စတင်တာဝန်ယူခဲ့စဉ် ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ(၁)ရက်နေ့မှာ ပြောကြား ခဲ့တဲ့ မိန့်ခွန်းမှာလည်း ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနအနေနဲ့ ဦးစားပေးဆောင်ရွက် မယ့် လုပ်ငန်းများမှာ ကျောင်းအခြေပြုကျန်းမာရေးမြှင့်တင်မှုလုပ်ငန်းများ ပါဝင်ပါတယ်။
- အခြေခံပညာကျောင်းများမှာ ကျောင်းအုပ်ကြီးများ၊ ဆရာ၊ ဆရာမများ၊ မိဘများ၊ ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူများ၊ မိဘ-ဆရာအသင်းများ၊ ကျောင်းအကျိုးတော်ဆောင်အဖွဲ့များ၊ ကျောင်းသား သမဂ္ဂကိုယ်စားလှယ်များကိုယ်တိုင် တက်ကြွစွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်စေလိုပါတယ်။
- ကျောင်းကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းများ အောင်မြင်ရေးမှာ မိဘဆရာအသင်းများနှင့် ကျောင်း အကျိုးတော်ဆောင်အဖွဲ့များရဲ့ အခန်းကဏ္ဍဟာ အဓိကအရေးအကြီးဆုံးဖြစ်ပြီး မိမိတို့ရဲ့ ကိုယ်ပိုင်အရေးကိစ္စသဖွယ် သဘောထားဆောင်ရွက်သွားရန် လိုအပ်ပါတယ်။
- ကျောင်းကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာမှာ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု လမ်းကြောင်း မှန်ကန်မှုရှိ/မရှိနှင့် အောင်မြင်မှုအခြေအနေများကို စောင့်ကြည့်ခြင်းနှင့် ဆန်းစစ်သုံးသပ်ခြင်း ကိုလည်း checklist များအသုံးပြု၍ဖြစ်စေ၊ အသုံးချသုတေသနများ ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့်ဖြစ်စေ လုပ်ဆောင်သွားရမှာဖြစ်ပါတယ်။
- ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့အနေနဲ့ ၁၉၈၆ ခုနှစ်တွင် အမေရိကန်နိုင်ငံမှာ ကျင်းပခဲ့တဲ့ ပထမအကြိမ် နိုင်ငံတကာကျန်းမာရေးအဆင့်မြှင့်တင်ရေး နှီးနှောဖလှယ်ပွဲမှ စတင်ကာ လူသားများရဲ့ ကျန်းမာ ရေးပိုမိုကောင်းမွန်စေရေးလုပ်ငန်းများကို သဘောတူညီချမှတ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ ၁၉၉၅ ခုနှစ်မှာ ကျောင်းကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းများကို ကျန်းမာရေးအဆင့်မြှင့်တင်ရေးလုပ်ငန်းများအတွက် အထူးအရေးကြီးတဲ့ ကဏ္ဍကြီးအဖြစ် သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါတယ်။
- ဝန်ကြီးဌာနအနေနဲ့ Myanmar National Comprehensive School Health Strategic Plan (2017-2022) ကိုရေးဆွဲပြီး အမျိုးသားရေးအသွင်ဖြင့် လုပ်ဆောင်နေပါတယ်။ ကျောင်းအုပ်ကြီး

များ၊ ဆရာ၊ ဆရာမများဟာ အရေးကြီးတဲ့အတွက် ဆရာအတတ်သင်လေ့ကျင့်ရေးကျောင်းများ မှာ ကျောင်းကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းစဉ် (၉)ချက်နှင့်စပ်လျဉ်းပြီး ဘာလုပ်မယ်၊ ဘယ်လိုလုပ်ရမယ် ဆိုတာကို သင်ကြားပေးစေလိုပါတယ်။

- ကျောင်းကျန်းမာရေး အရှိန်အဟုန်မြှင့်ဆောင်ရွက်ခြင်း လုပ်ငန်းများကို ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ဦးဆောင်ကာ လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ပြီး ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစား ဝန်ကြီးဌာနမှ နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာများ ရာနှုန်းပြည့် ပံ့ပိုးဆောင်ရွက်သွားမှာဖြစ်ပါတယ်။
- တစ်နိုင်ငံလုံးရှိ ပြည်သူများမှာ အာဟာရဓာတ်ချို့တဲ့ခြင်းနဲ့ သွေးအားနည်းခြင်းများ တွေ့ရှိရပါ တယ်။ ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနက ကျောင်းများမှာ တစ်နှစ်လျှင် (၂)ကြိမ် သန်ချ ဆေးများ တိုက်ကျွေးလျက်ရှိပါတယ်။
- ဉာဏ်ရည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန်အတွက် အိုင်အိုဒင်းပါတဲ့ဆားများ စားသုံးသင့်ပါတယ်။ အိုင်အိုဒင်း ချို့တဲ့တဲ့ ကလေးများဟာ ပုံမှန်ကလေးများထက် ဦးနှောက်ဖွံ့ဖြိုးမှု နည်းသွားမှာဖြစ်ပါတယ်။
- ကျောင်းမုန့်ဈေးတန်းများမှာ အာဟာရတန်ဖိုးမရှိတဲ့ စားသောက်ကုန်များ (junk food) ရောင်းချခြင်းမရှိစေရေး၊ ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူများအနေနဲ့ အာဟာရပြည့်ဝပြီး ဘေး အန္တရာယ်ကင်းရှင်းတဲ့ စားသောက်ကုန်များကိုသာ ရွေးချယ်စားသောက်နိုင်စေရေးတို့အတွက် ကျောင်းအုပ်ကြီး၊ ဆရာ၊ ဆရာမများ၊ ကျောင်းအကျိုးတော်ဆောင်အဖွဲ့များနှင့် မိဘဆရာ အသင်းများမှ ပိုင်းဝန်းဆောင်ရွက်သွားကြမှာဖြစ်ပါတယ်။
- ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံရဲ့ ကျောင်းသားထုကြီးတစ်ရပ်လုံး ကျန်းမာမှုသာလျှင် နိုင်ငံတော်ရဲ့ အနာဂတ် ရေရှည်ကောင်းမွန် စိတ်ချရမှာဖြစ်လို့ ကျောင်းအုပ်ကြီးများ၊ ဆရာ၊ ဆရာမများမှ ဦးဆောင်ပြီး လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် အောင်မြင်နိုင်မှာဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားရင်း နိဂုံးချုပ်အပ်ပါ တယ်။

အခမ်းအနားတက်ရောက်သူများစာရင်း -

- ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး
- ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ
- ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး လူမှုရေးဝန်ကြီး
- ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးနှင့် လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်ဝန်ကြီး

- ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၊ ပညာရေးသုတေသန၊ စီမံကိန်းနှင့် လေ့ကျင့်ရေးဦးစီးဌာန
- ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၊ အခြေခံပညာဦးစီးဌာန
- ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးနှင့် ကုသရေးဦးစီးဌာနမှူး
- ခရိုင်နှင့် မြို့နယ်ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးနှင့်ကုသရေးဦးစီးဌာနမှူးများ
- ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး ခရိုင်နှင့် မြို့နယ်ပညာရေးမှူးများ
- ညွှန်ကြားရေးမှူး(ကျောင်းကျန်းမာ)
- မိဘဆရာအသင်းမှ တာဝန်ရှိသူများ
- ကျောင်းသားမိဘများနှင့် ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူများ။

(ဤမိန့်ခွန်းသည် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၏ လက်ရေးမူမှ ပြန်လည်ရိုက်နှိပ်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။)